

Герасименко І.М.,
доцент кафедри організації авіаційних робіт і послуг,
Задерака Д.М.,
здобувач вищої освіти,
Національний авіаційний університет, м. Київ.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація: Охарактеризовано місце авіаційного страхування на сучасному ринку страхових послуг. Окреслено деякі проблеми розвитку авіаційного страхування в Україні та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: страхування, авіаційне страхування, чисті страхові премії, страхова подія, страхова сума.

Авіаційне страхування є одним із видів транспортного страхування від небезпек, що виникають на повітряних шляхах сполучення у зв'язку з перевезенням пасажирів чи вантажобагажу.

Авіаційне страхування включає:

- страхування відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, пошті, вантажу;
- страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам;
- страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу;
- страхування повітряних суден;
- страхування працівників замовника авіаційних робіт та осіб, пов'язаних із забезпеченням технологічного процесу під час виконання авіаційних робіт [2,3].

Авіаційне страхування характеризується такими особливостями:

- комплексність (майнове, особисте, відповідальності);
- великі розміри страхових сум, визначених у валюті різних країн;
- дія полісів за межами України;
- значна кумуляція ризиків;
- необхідність перестраховання ризиків на міжнародному страховому ринку.

Варто зазначити, що авіаційне страхування виділяється катастрофічністю страхових подій і величезними сумами виплачуваних компенсацій. Відповідно проводити таке страхування здатні або дуже великі компанії, або їх об'єднання, зазвичай у формі страхових пулів. Станом на 15.11.2021 року ліцензію на обов'язкове авіаційне страхування та зареєстровані в Державіаслужбі України мають 67 страхових компаній [1] зі 181 страхових компаній, зареєстрованих

на перше півріччя 2021 року [4], хоча досить активно на ринку авіастрахування працюють близько 20 страхових компаній [4].

Огляд страхового ринку України за 2016-2020 рр. (див. табл. 1) дозволяє стверджувати, що протягом 2016-2018 рр. частка авіаційного страхування в загальній структурі страхового ринку України зростала, оскільки авіаційні перевезення, вирізняючись швидкістю, зручністю, стають все більш затребуваними при організації транспортних перевезень, особливо міжнародних. Проте починаючи з 2019 року ці показники стрімко падають, що безсумнівно пов'язано з пандемією Covid-19. Адже авіаційна галузь є однією з тих галузей економіки, які найбільше постраждали через карантинні заходи, оскільки протягом тривалого часу міжнародні перевезення були суттєво обмежені.

Таблиця 1

Структура чистих страхових премій по авіаційному страхуванню
в Україні за 2016-2020 рр.*

Роки		Авіаційне страхування	Всього
2016	млн. грн.	482,7	26 463,8
	%.	1,82	100
2017	млн. грн.	662,8	28 494,4
	%.	2,33	100
2018	млн. грн.	778,5	34 424,3
	%.	2,26	100
2019	млн. грн.	551,1	39 586,0
	%.	1,39	100
2020	млн. грн.	488,24	40 350,0
	%.	1,21	100
Темпи приросту страхових премій, %	2020/2016	+1,01	+52,47
	2020/2019	-11,41	+1,93

*Джерело: складено авторами на основі [4].

Отже, ринок авіаційного страхування є досить специфічним., проте роль авіаційного страхування в Україні необхідно підвищувати, трактуючи його як один з інструментів визнання країни на міжнародному рівні. Все це потребує постійних великих вкладень матеріальних й науково-інтелектуальних ресурсів у розвиток цивільної авіації

Сучасна тенденція до світової глобалізації страхових відносин є процесом стирання законодавчих та економічних бар'єрів між національними страховими ринками, що відбувається під впливом змін у світовій економіці, і має на меті формування глобального страхового простору, що може досягатися за рахунок зменшення ємкості глобального ринку авіастрахування, паралельного підвищення розмірів страхових премій та обмеження лімітів відповідальності, підвищення вимог до безпеки цивільної авіації та більш глибокого аналізу ризиків з боку страховиків до страхувальників авіаринку.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України. URL: <https://avia.gov.ua/> (дата звернення 04.12.2021).
2. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення 04.12.2021).
3. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 04.12.2021).
4. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 04.12.2021).